Krimināllieta Nr.11816010113
Lietas arhīva Nr.KA04-0075-21/9

ECLI:LV:RAT:2021:0422.11816010113.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 22.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ingūna Amoliņa,
tiesnese Ludmila Poļakova,
tiesnese Lauma Šteinerte,
piedaloties prokurorei Ērikai Rudzītei

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu /pers. E/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūra prokurores Līgas Ozoliņas iesniegto apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 27.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 27.decembra spriedumu /pers. E/ (iepriekš – /uzvārds/) atzīts par nevainīgu trīs Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos un attaisnots; atzīts par nevainīgu divpadsmit Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos un attaisnots.

Atstāts negrozīts /pers. E/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā dzīves vietā.

SIA "/Nosaukums A./" kaitējuma kompensācija atstāta bez izskatīšanas, izlemts par rīcību ar arestēto mantu un lietiskajiem pierādījumiem.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore L.Ozoliņa iesniedza apelācijas protestu, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un /pers. E/ atzīt par vainīgu visu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, noteikt /pers. E/ brīvības atņemšanas sodu, kā arī prokurore lūdz atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 19.marta lēmumu par atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu un atzīt par pierādīšanā neizmantojamu eksperta 2016.gada 25.aprīļa atzinumu par SIA "/Nosaukums A./" atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes veikšanu.

Apelācijas protestā izteiktie lūgumi pamatoti ar tālāk minētiem argumentiem.

Attaisnojošu spriedumu tiesa pamatojusi ar tiesas izmeklēšanas laikā noteiktā atkārtotās grāmatvedības tiesu ekspertīzes atzinumu, ko veica privātais tiesu eksperts.

2015.gada 19.marta lēmums, ar kuru tiesa noteica atkārtotu grāmatvedības tiesu ekspertīzi, motivēts ar to, ka Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes ekspertes /pers.D/ rīcībā, veicot SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības tiesu ekspertīzi, bija tikai pirmdokumenti, bet nebija virsgrāmatas, kontu grāmatas, grāmatvedības uzskaites plāna, SIA "/Nosaukums A./" 2011.gada pārskata, kā arī ar to, ka eksperte /pers.D/ ir taisījusi eksperta atzinumu citā kriminālprocesā par SIA "/Nosaukums G./". Tiesas ieskatā, jebkādu šaubu novēršanai par ekspertes /pers.D/ kompetenci ir lietderīgi noteikt atkārtotu grāmatvedības tiesu ekspertīzi.

Prokurores ieskatā, atkārtotu grāmatvedības tiesu ekspertīzi tiesa noteica nelikumīgi un nepamatoti, līdz ar to, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 473.panta septīto daļu, vienlaikus ar tiesas 2017.gada 27.decembra spriedumu tiek pārsūdzēts 2015.gada 19.marta lēmums par atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 197.panta pirmo daļu, atkārtotu ekspertīzi nosaka, ja procesa virzītājs apšauba eksperta atzinumu pēc būtības tā nepamatotības, būtisku nepilnību vai pieļautu metodiska rakstura kļūdu dēļ, kā arī tad, ja konstatēta eksperta nepietiekama kvalifikācija vai nekompetence, vai ja pieļauti ekspertīzes izdarīšanas procesuālās kārtības būtiski pārkāpumi. Šī panta otrā daļa nosaka, ka atkārtotu ekspertīzi uzdod izdarīt citam ekspertam, nododot eksperta rīcībā tos pašus izpētes objektus.

No Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes ekspertes /pers.D/, kura veica sākotnējo grāmatvedības tiesu ekspertīzi, tiesas sēdē sniegtās liecības izriet, ka viņa veica ekspertīzi uz attaisnojuma dokumentu (pirmdokumentu) pamata. Saskaņā ar /pers.D/ liecināto, lai gan ekspertīzei netika iesniegta grāmatvedības uzskaites metodika, kontu apraksti un virsgrāmata, toties bija bankas kontu izdrukas un kases attaisnojuma dokumenti, kuru dati tika apkopoti ekspertīzes gaitā. Reģistri tiek sastādīti uz attaisnojuma dokumentu pamata, kas ir primāri un reģistros nedrīkst izdarīt ierakstus, kas atšķiras no attaisnojuma dokumentu datiem. Likuma "Par grāmatvedību" 7.pants nosaka, ka attaisnojuma dokuments ir dokuments, kas apliecina uzņēmuma saimnieciskā darījuma esamību, un grāmatvedības reģistros nav pieļaujami ieraksti, kuru saturs vai mērītāji atšķiras no attaisnojuma dokumenta. /pers.D/pirmās instances tiesas sēdē liecināja, ka galvenā grāmata jeb virsgrāmata, kontu apgrozījumi jeb reģistri, kā arī bilance un gada pārskats tiek gatavoti uz pirmdokumentu pamata. Līdz ar to, pat, ja ekspertīzei būtu pieejama galvenā grāmata, kontu apgrozījumi, bilance un gada pārskats, tas neietekmētu viņas veikto eksperta atzinumu, jo šie grāmatvedības dokumenti tiek gatavoti uz pirmdokumentu pamata, savukārt, pirmdokumenti ekspertīzei tika iesniegti. Attaisnojuma dokumenti (pirmdokumenti) ir primāri, uz to pamata tiek gatavoti kontu apgrozījumi (reģistri), savukārt, uz reģistru pamata gatavo galveno grāmatu (virsgrāmatu), un tālāk jau tiek gatavota bilance un gada pārskats. Tāpat /pers.D/ liecināja, ka kontu plānu un grāmatvedības uzskaites metodikas esamība neietekmētu viņas veikto eksperta atzinumu, jo tie nevar paredzēt, ka nauda tiks iegrāmatota citā grāmatvedības uzskaites kontā (piemēram, algām, telpu īrei utml.).

Fakts, ka eksperte /pers.D/ ir veikusi grāmatvedības tiesu ekspertīzi citā kriminālprocesā (par SIA "/Nosaukums G./"), no kura, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 391.panta pirmās daļas 1.punktu (pirmstiesas kriminālprocesā kļuvis zināms par citas personas, proti, /pers. E/ izdarītu

noziedzīgu nodarījumu un tas nav saistīts ar uzsākto kriminālprocesu pret SIA "/Nosaukums G./") izdalīts konkrētais kriminālprocess pret /pers. E/, nekādā veidā nevar ietekmēt ekspertes kompetenci, veicot ekspertīzi šajā kriminālprocesā.

Turklāt, Kriminālprocesa likuma 197.panta otrā daļa noteic, ka atkārtotu ekspertīzi uzdod izdarīt citam ekspertam, nododot eksperta rīcībā tos pašus izpētes objektus.

Kā redzams no lēmuma par atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu, privātās tiesu ekspertes /pers. G/ rīcībā papildus materiāliem, kas tika nodoti sākotnējai ekspertīzes veikšanai Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes ekspertei /pers.D/, tiek nodoti 2011.gada 31.decembra SIA "/Nosaukums A./" trīs naudas līdzekļu inventarizācijas aktu kopijas, ko eksperte /pers. G/ savā atzinumā vērtē un ņem tos vērā, izdarot secinājumus eksperta atzinumā. Tāpat atkārtotai ekspertīzei uzdotie jautājumi tiek savādāk formulēti, tie atšķiras no sākotnējā ekspertīzē uzdotajiem, ir plašāki pēc būtības un apjoma, tostarp, tiek lūgts grāmatvedības tiesu ekspertam sniegt atzinumu par juridisku jautājumu, proti, vai /pers. E/ ir piesavinājies SIA "/Nosaukums A./" naudas līdzekļus.

Tādējādi atzīstams, ka pirmās instances tiesas 2015.gada 19.marta lēmuma par atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu motivācija gan attiecībā par grāmatvedības dokumentu trūkumu, gan par ekspertes nekompetenci, ir nepamatota, tādējādi nav ievēroti Kriminālprocesa likuma 197.panta pirmās daļas nosacījumi, savukārt, paplašinot izpētes objektu apjomu, pētāmo jautājumu apjomu un jēgu, pārkāpti Kriminālprocesa likuma 197.panta otrās daļas nosacījumi.

Ņemot vērā, ka lēmums pieņemts bez likumīga pamata, nepastāvot kriminālprocesa likuma 197.panta pirmās daļas nosacījumiem, kā arī tā pieņemšanā pieļauti šī panta otrās daļas pārkāpumi, lēmums par atkārtotās grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu nevar tikt atzīts par tiesisku, tas atzīstams par nelikumīgu, savukārt, no tā izrietošās sekas – privātās tiesu ekspertes /pers. G/ 2016.gada 25.aprīļa eksperta atzinums par SIA "/Nosaukums A./" atkārtotu grāmatvedības tiesu ekspertīzes veikšanu – par pierādīšanā neizmantojamu.

Lemjot par apsūdzētā vainu, pirmās instances tiesa nav devusi vērtējumu kriminālprocesā noskaidrotajiem apstākļiem pēc būtības, proti, ka naudas līdzekļu 344 585,00 LVL tālāko gaitu pēc to izņemšanas no SIA "/Nosaukums A./" bankas konta nav iespējams izsekot, ka šie no SIA "/Nosaukums A./" bankas konta izņemtie naudas līdzekļi 344 585,00 LVL maldinoši ir iegrāmatoti kā norēķini ar SIA "/Nosaukums O./", SIA "/Nosaukums H./" un SIA "/Nosaukums F./", nav devusi vērtējumu virknei citiem grāmatvedības dokumentu viltošanas faktiem, kas inkriminēti /pers. E/. Spriedumā norādīts, ka tiesas rīcībā ir divi grāmatvedības tiesu ekspertīžu atzinumi, kurus veikuši divi eksperti ar vienādu kvalifikāciju un pieredzi, taču tiesa nav pievērsusi uzmanību faktam, ka abu ekspertu atzinumu konstatējumi par naudas plūsmu un grāmatvedības pārkāpumiem būtībā neatšķiras, atšķiras tikai secinājumi, konstatēto faktu novērtējums. Tā, piemēram, Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperta atzinumā secināts, ka naudas līdzekļu 344 585,00 LVL tālāko gaitu pēc to izņemšanas no SIA "/Nosaukums A./" bankas konta nav iespējams izsekot, savukārt, privātā tiesu eksperte /pers. G/ norāda, ka tikai fakts, ka naudas līdzekļi ir izņemti no Sabiedrības bankas konta un nav iemaksāti galvenajā kasē, neliecina par to, ka šie naudas līdzekļi ir nepamatoti izlietoti vai piesavināti. Ekspertam iesniegtie dokumenti neapliecina faktu, ka minēto naudas summu piesavinājies /pers. E/.

Bez loģiska izskaidrojuma sprieduma norādīts, ka SIA "/Nosaukums O./", SIA "/Nosaukums H./" un SIA "/Nosaukums F./" nav materiāla rakstura pretenziju ne pret SIA "/Nosaukums A./", ne pret /pers. E/ personīgi.

Prokurore apelācijas protestā norāda, ka /pers. E/ apsūdzība ir celta par SIA "/Nosaukums A./" piederošās naudas piesavināšanos, nevis par SIA "/Nosaukums O./", "/Nosaukums H./" un "/Nosaukums F./" naudas piesavināšanos. Šo kapitālsabiedrību pārstāvju liecības kriminālprocesā ir iegūtas, lai pierādītu grāmatvedības dokumentu viltošanas faktu, proti, ka no SIA "/Nosaukums A./" konta izņemtie naudas līdzekļi 344 585,00 LVL apmērā maldinoši ir iegrāmatoti SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedībā kā norēķini ar SIA "/Nosaukums O./", "/Nosaukums H./" un "/Nosaukums F./", jo saskaņā ar šo kapitālsabiedrību pārstāvju liecībām, šīs kapitālsabiedrības skaidras naudas norēķinus ar SIA "/Nosaukums A./" nav veikušas. SIA "/Nosaukums O./", "/Nosaukums H./" un "/Nosaukums F./" pārstāvju liecības vērtējamas kopsakarā ar Valsts policijas kriminālistikas pārvaldes eksperta atzinumu (izpētes daļas 3.jautājums), kur norādīts, ka nav dokumentu, kas apliecina naudas summa 344 585,00 LVL kopējā apmērā iemaksu šīm kapitālsabiedrībām, vienlaikus eksperta atzinumā secināts, ka naudas līdzekļu 344 585,00 LVL tālāko gaitu pēc to izņemšanas no SIA "/Nosaukums A./" bankas konta nav iespējams konstatēt. Saskaņā ar liecinieces /pers. I/ liecībām šāda iegrāmatošana ir veikta pēc /pers. E/ norādījumiem, kas, savukārt, pierāda, ka /pers. E/ tādā veidā ir slēpis savu izdarīto noziegumu – piesavināšanos.

Tiesa pievienojusies atkārtotās grāmatvedības tiesu ekspertīzes atzinumam – ja ekspertīzes rīcībā nav nodota virkne Sabiedrības grāmatvedības dokumentu (virsgrāmata, 2011.gada pārskats, metodika u.c.), nav pamata izdarīt kategoriskus secinājumus gan par naudas līdzekļu piesavināšanos, gan grāmatvedības stāvokli kopumā. Taču tiesa nav vērtējusi ekspertes /pers.D/ skaidrojumu, kas, cita starpā, pamatots ar likuma "Par grāmatvedību" 7.pantu, ka tiesas norādīto grāmatvedības dokumentu neesamība konkrētajā gadījumā ir nebūtiska, jo galvenā grāmata jeb virsgrāmata, kontu apgrozījumi jeb reģistri, kā arī bilance un gada pārskats tiek gatavoti uz pirmdokumentu pamata, kas ekspertīzei tika iesniegti.

Apelācijas protestā norādīts, ka nepamatota spriedumā ir atsauce uz zvērināta tiesu izpildītāja un policijas darbinieka veiktajām darbībām, veicot skaidras naudas līdzekļu izņemšanu no SIA "/Nosaukums A./" kases. Tiesa norāda, ka nav noskaidrots, kā un vai šis fakts varēja ietekmēt SIA "/Nosaukums A./" naudas līdzekļu samazinājumu.

Prokurore norāda, ka /pers. E/ inkriminēta naudas līdzekļu piesavināšanās 2011.gada jūnijā un augustā, kas konstatēts ekspertīzes gaitā pēc grāmatvedības dokumentiem, taču zvērināts tiesu izpildītājs M.Eglītis, veicot izpildu darbības, 2012.gada 28.maijā izņēmis SIA "/Nosaukums A./" apgrozībā esošus skaidras naudas līdzekļus 420 000 LVL apmērā, savukārt, Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas vecākais inspektors A.Semizarovs kā procesa virzītājs šajā kriminālprocesā 2012.gada 3.oktobrī SIA "/Nosaukums A./" valūtas maiņas punktos veicis skaidras naudas izņemšanu dažādās valūtās, kam kriminālprocesā uzlikts arests. Līdz ar to šim naudas līdzekļu samazinājumam nav un nevar būt nekādas ietekmes uz apsūdzētajam inkriminētajām darbībām un to pierādīšanu.

Ievērojot minēto, prokurore uzskata, ka pirmās instances tiesa ir tikai formāli atsaukusies uz to, ka tiesas rīcībā ir divi grāmatvedības tiesu ekspertīžu atzinumi, kurus veikuši divi eksperti ar vienādu kvalifikāciju un pieredzi, taču, neiedziļinoties kriminālprocesā noskaidrotajos apstākļos pēc būtības, nedodot vērtējumu tiesas sēdē pārbaudītajiem un lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai norādītajiem pierādījumiem, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas pārkāpumu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2019.gada 4.februāra spriedumu pirmās instances tiesas spriedums atcelts daļā par /pers. E/ atzīšanu par nevainīgu triju noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā un divpadsmit noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam), un attaisnošanu.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 16.jūnijā un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 30.jūnijā un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 1.decembrī un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 29.decembrī un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 7.decembrī un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2011.gada 30.decembrī un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā – 1290 (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2012.gada sākumā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un sodīt ar naudas sodu četru minimālo mēnešalgu apmērā – 1720 (viens tūkstotis septiņi simti divdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā 2012.gada 26.jūlijā un sodīts ar naudas sodu četru minimālo mēnešalgu apmērā – 1720 (viens tūkstotis septiņi simti divdesmit) *euro*.

/pers. E/ saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, noteikts naudas sods piecu minimālo mēnešalgu apmērā – 2150 (divi tūkstoši viens simts piecdesmit) *euro*.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 8.jūnijā, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 12.augustā, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 16.augustā, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 8.jūnijā, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 12.augustā, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 16.augustā, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

/pers. E/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 10.novembrī, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) un attaisnots.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Ar Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 22.maija lēmumu Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 4.februāra spriedums atcelts daļā par /pers. E/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos (noziedzīgi nodarījumi izdarīti 2011.gada 1.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2011.gada 7.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2012.gada sākumā un 2012.gada 26.jūlijā) un daļā par /pers. E/ noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un šajā daļā lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā. Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 4.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumā konstatēto /pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmumam (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteiktos grāmatvedības dokumentus šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./" (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to, būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību, un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, parakstīja SIA "/Nosaukums A./" LVL kases grāmatas lapu par 2011.gada 1.decembri, kurā palielināts, tas ir, nepatiesi norādīts skaidras naudas atlikums dienas sākumā 1 583 729,62 LVL (2 253 444,23 EUR), kas neatbilst skaidras naudas atlikumam 1 578 729,62 LVL (2 246 329,87 EUR), kas reģistrēts 2011.gada 30.novembra dienas beigās. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 9.4.punkta prasībām, kases grāmatā ierakstītajam kases atlikumam attiecīgā perioda sākumā jāatbilst kases atlikumam iepriekšējā attiecīgā perioda beigām. Kases atlikums nav precizēts arī līdz 2011.gada 30.decembrim, līdz ar ko atzīstams, ka /pers. E/ ir pieļāvis LVL kases grāmatas viltošanu no 2011.gada 1.decembra līdz 2011.gada 30.decembrim. Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, ir īstenojis, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Tādējādi /pers. E/ viltoja LVL kases grāmatu, tas ir, grāmatvedības dokumentu, kas noteikts Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr. 584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 2.nodaļā un kura kārtošana noteikta Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju".

Šādas /pers. E/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam).

/pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmuma (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteiktos grāmatvedības dokumentus šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./" (reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to, būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam, atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, parakstīja SIA "/Nosaukums A./" LVL kases grāmatas lapu par 2011.gada 30.decembri, kurā samazināts, tas ir, nepatiesi norādīts skaidras naudas atlikums uz dienas sākumu 524 056,11 LVL (745 664,67 EUR), kas neatbilst skaidras naudas atlikumam 526 016,11 LVL (748 453,49EUR), kas reģistrēts uz 2011.gada 29.decembra dienas beigām. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 9.4.punkta prasībām kases grāmatā ierakstītajam kases atlikumam attiecīgā perioda sākumā jāatbilst kases atlikumam iepriekšējā attiecīgā perioda beigās. Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, ir īstenojis, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Tādējādi /pers. E/ viltoja LVL kases grāmatu, tas ir, grāmatvedības dokumentu, kas noteikts Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 2.nodaļā un kura kārtošana noteikta Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr. 585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju".

Šādas /pers. E/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam).

/pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmuma (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteiktos grāmatvedības dokumentus šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./" (reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām

pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību, un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, parakstīja SIA "/Nosaukums A./" LVL kases grāmatas lapu par 2011.gada 7.decembri, kurā palielināts, tas ir, nepatiesi norādīts skaidras naudas atlikums uz dienas beigām 1 095 633,62 LVL (1 558 946,19 EUR), jo nav ņemts vērā ar 2011.gada 7.decembra kases izdevumu orderi Nr.337 izmaksātās summas labojums galvenās kases LVL grāmatā no 6960 LVL (9903,19 EUR) un 13 920 LVL (19806,38 EUR). Kases atlikums nav precizēts arī līdz 2011.gada beigām, līdz ar ko atzīstams, ka /pers. E/ ir pieļāvis LVL kases grāmatas viltošanu no 2011.gada 7.decembra līdz 2011.gada 31.decembrim. Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, ir īstenojis, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Tādējādi /pers. E/ viltoja LVL kases grāmatu, tas ir, grāmatvedības dokumentu, kas noteikts Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 2.nodaļā un kura kārtošana noteikta Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju".

Šādas /pers. E/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam).

/pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmumam (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteiktos grāmatvedības dokumentus šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./" (reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to, būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību, un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, parakstīja SIA "/Nosaukums A./" LVL kases grāmatu, kurā uz 2011.gada 30.decembra dienas beigām nepatiesi reģistrēts galvenās LVL kases grāmatas skaidras naudas atlikums 481 247,57 LVL (684 753,60EUR), kas neatbilst kases iemaksu un izmaksu pirmdokumentu datiem saskaņā ar kuriem galvenās LVL kases atlikumam uz 2011.gada 30.decembra dienas beigām bija jābūt 476 247,58 LVL (677 639,26 EUR). Saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 7.pantu un Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 2.punktu, grāmatvedības reģistros izdara ierakstus, kas pamatoti ar attaisnojuma dokumentiem (pirmdokumentiem). Skaidras naudas darījumus ar galvenās kases līdzekļiem, saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 9.3.punkta prasībām, reģistrē kases grāmatā, pamatojoties uz kases ieņēmumu vai izdevumu orderiem (attaisnojuma dokumentiem). Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, ir īstenojis, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Tādējādi /pers. E/ viltoja LVL kases grāmatu, tas ir, grāmatvedības dokumentu, kas noteikts Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 2.nodaļā un kura kārtošana noteikta Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju."

Šādas /pers. E/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam).

/pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmumam (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteiktos grāmatvedības dokumentus šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./" (reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to, būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam, atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, 2012.gada sākumā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā parakstīja aktu par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri starp SIA "/Nosaukums G./" un SIA "/Nosaukums A./", kurā nelikumīgi samazināts SIA "/Nosaukums A./" parāda atlikums pret SIA "/Nosaukums G./" 2011.gada 25.maija līguma Nr.RN-11-359-lī ietvaros. Pārskatot minēto aktu, /pers. E/ apstiprināja nelikumīgi samazināto SIA "/Nosaukums A./" parāda summu 1 249 843,50 LVL (1 778 367,08 EUR) pret SIA "/Nosaukums G./", kas ir par 15 896,82 LVL (22 619,14 EUR) mazāka nekā patiesā līgumparāda summa 1 265 740,32 LVL (1 800 986,22 EUR). Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, īstenojis, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Tādējādi /pers. E/ viltoja aktu par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri, kurā norādītas nepatiesas ziņas par SIA "/Nosaukums A./" parāda atlikumu pret SIA "/Nosaukums G./" 2011.gada 25.maija līguma Nr.RN-11-359-lī ietvaros. Prasījumu un saistību summu salīdzināšana ar debitoriem un kredtoriem noteikta Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 48.punktā.

Šādas /pers. E/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam).

/pers. E/ apsūdzēts par to, ka viņš viltoja uzņēmumam (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteikto gada pārskatu šādos apstākļos.

/pers. E/, būdams SIA "/Nosaukums A./"(reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, biroja adrese /adrese/) vienīgais valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, līdz ar to, būdams persona, kura vada un pārstāv sabiedrību un kas atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.pantam atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu, 2012.gada 26.jūlijā parakstīja SIA "/Nosaukums A./" gada pārskatu par 2011.gadu, kura bilancē īstermiņa kreditoru sastāvā, pozīcijā" parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem" iekļauta ar aktu par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri nelikumīgi samazinātā SIA "/Nosaukums A./" parāda summa 1 249 843,50 LVL (1 778 367,08 EUR), kas ir par 15 896,82 LVL (22 619,14 EUR) mazāka nekā patiesā līgumparāda summu 1 265 740,32 (1 800 986,22 EUR).

Tādējādi /pers. E/ viltoja gada pārskatu par 2011.gadu, kurā norādītas nepatiesas ziņas par SIA "/Nosaukums A./" parāda atlikumu pret SIA "/Nosaukums G./" 2011.gada 25.maija līguma Nr.RN-11-359-lī ietvaros.

Bez tam, /pers. E/ 2012.gada 26.jūlijā parakstītā SIA "/Nosaukums A./" gada pārskata par 2011.gadu bilancē, pozīcijā "nauda" palielināts, tas ir, nepatiesi norādīts SIA "/Nosaukums G./" rīcībā uz 2011.gada beigām esošais naudas līdzekļu apmērs 2 953 987 LVL (4 210 259,19 EUR), kas pēc SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumentiem neatbilst naudas līdzekļu apmēram 2 953 987 LVL (4 203 144,83 EUR) uz 2012.gada 1.janvāra dienas sākumu. Līdz ar to /pers. E/ ir pārkāpis likuma "Par grāmatvedību" 2.panta prasības, proti, īstenojis, kas SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, saprotama un pilnīga, kā arī, pārkāpis "Gada pārskatu likuma" 4.panta trešās daļas noteikumus, kas nosaka, ka gada pārskatam ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli, peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu.

Tādējādi /pers. E/ viltoja "Gada pārskatu likumā" noteikto SIA "/Nosaukums A./" gada pārskatu par 2011.gadu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prokurore apelācijas protestu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, ievērojot ar kasācijas instances tiesas nolēmumu šajā kriminālprocesā noteiktās robežas.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /pers. E/ apelācijas protestu par pamatotu neatzina un liecināja, ka SIA "/Nosaukums A./" darbība valūtas maiņas jomā tika paplašināta 2010.gada vidū uz reorganizācijas līguma pamata, atdalot uzņēmējdarbību – valūtas maiņas operācijas, pirkšana – pārdošana no SIA "/Nosaukums C./", bet SIA "/Nosaukums C./" saglabājot viesnīcu un restorānu biznesu.

Kopš 2010.gada vidus līdz 2012.gada 30.jūnijam par SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības kārtošanu atbildīgā persona bija /pers. I/, apvienojot darbu SIA "/Nosaukums A./" ar darbu par galveno grāmatvedi SIA "/Nosaukums C./", kur viņas darba devējs bija /pers. N/.

Apsūdzētais norāda, ņemot vērā ilggadējo sadarbību, viņam nebija pamata uzskatīt, ka /pers. I/ nav kvalificēta speciāliste grāmatvedības jomā, ka viņa darba pienākumus SIA "/Nosaukums A./" pildīs paviršī. Viņš paļāvies uz grāmatvedi /pers. I/, taču, kā redzams no lietas materiāliem, 2011.gadā

/pers. I/ attieksme pret darbu SIA "/Nosaukums A./", pret apsūdzēto kā vadītāju nav bijusi korekta un ir izmainījusies. Par to liecina kļūdas ierakstos, kuras pieļāva tieši viņa un vēlāk nelaboja.

Apsūdzētais /pers. E/ norādīja, ka viņš pats nevarēja uzņemties SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedība kārtošanu, jo viņš nedarbojies kā grāmatvedībā zinošs cilvēks. Tomēr viņš organizējis SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības kārtošanu, uzticot to tobrīd viņa ieskatā atbilstošam speciālistam ar pieredzi /pers. I/. /pers. I/ bija prasmes grāmatvedības kārtošanā SIA "/Nosaukums A./" darbības jomā, jo to viņa bija darījusi SIA "/Nosaukums C./", kad tas darbojās abās biznesa sfērās – viesnīcu un restorānu un valūtas pirkšanā- pārdošanā. /pers. I/ bija par grāmatvedību atbildīgā persona SIA "/Nosaukums A./ un tas nebija pretrunā ar likuma normām.

Apsūdzētais /pers. E/ sevi par vainīgu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos neatzina un liecināja, ka viņam nebija nodoma viltot grāmatvedības dokumentus. Viņam nebija zināms par kļūdām un viņš nav apzināti pieļāvis nepatiesu datu ierakstīšanu, jo par to nekas nebija zināms. Grāmatvede /pers. I/ par savām kļūdām viņu netika informējusi. Viņam, /pers. E/, nebija pieejas /pers. I/ datoram, kurā viņa gatavoja grāmatvedības dokumentu daļu (darbības ar LVL). /pers. E/ bija zināms, ka aprēķinus, pamatojoties uz /pers. I/ ierakstiem, datorprogramma rēķināja automātiski. Grāmatvedei uzticējies un tikai, iepazīstoties ar lietas materiāliem, uzzinājis par kļūdām.

Par celto apsūdzību par 2012.gada sākumā parakstīto aktu par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri starp SIA "/Nosaukums G./ un SIA "/Nosaukums A./", kurā samazināts SIA "/Nosaukums A./" parāds pret SIA "/Nosaukums G./", /pers. E/ liecināja, ka viņam nebija nodoma viltot šo grāmatvedības dokumentu pie pieļaut tā viltošanu. SIA "/Nosaukums A./" un SIA "/Nosaukums G/ norēķinu salīdzināšanas aktu netika sagatavojis viņš un to nevarētu arī izdarīt, jo atbildīgā persona par SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības kārtošanu bija /pers. I/. /pers. E/ liecināja, ka viņš nav devis norādījumus grāmatvedei /pers. I/ par to, kādi skaitļi jāraksta norēķinu salīdzināšanas aktā no SIA "/Nosaukums A./" puses. Apsūdzētais nenoliedza, ka viņš parakstīja no SIA "/Nosaukums G./" saņemto norēķinu salīdzināšanas aktu, kuru jau bija parakstījusi SIA "/Nosaukums G./" grāmatvede /pers. O/ un mutiski apstiprinājusi arī /pers. I/ kā SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede. SIA "/Nosaukums G./" bija nesalīdzināmi lielāka kapacitāte šāda dokumenta sagatavošanā un viņam, /pers. E/, nebija iemesla pieņemt, ka SIA "/Nosaukums G./" sniegtās ziņas nav patiesas.

Par celto apsūdzību par SIA "/Nosaukums A./" gada pārskata par 2011.gadu viltošanu, to parakstot 2012.gada 26.jūlijā, /pers. E/ liecināja, ka starpība 5000 LVL radusies saistībā ar SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedes /pers. I/ darbībām – neizlabotu ierakstu 2011.gada 7.decembrī atbilstoši kases izdevumu orderim Nr.337, par kuru, kā liecināja apsūdzētais, viņš nezināja un nevarēja zināt. Nevar pateikt, ka laika periods no 2012.gada sākuma līdz 2012.gada 30.jūnijam, bija pietiekošs, lai /pers. I/ pati sagatavotu 2011.gada pārskatu, viņa to nedarīja. 2012.gada maija beigās pēc viņa, /pers. E/, lūguma atteicās atdot SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumentus, paklausot SIA "/Nosaukums C./" valdes locekļa /pers. N/ rīkojumam, kurš bija /pers. I/ darba devējs un kuram piederošās viesnīcas "/Nosaukums J./" telpās atradās /pers. I/ darba telpas un SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumenti. Jaunā SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede /pers. R/ visus dokumentus saņēma 2012.gada jūlija vidū un tikai tad varēja sākt gatavot 2011.gada pārskatu.

/pers. E/ liecināja, ka grāmatvedības uzskaitē darba procesā varēja rasties matemātiskas kļūdas, tostarp kādas neprecīzas vai novēloti iesniegtas informācijas dēļ. Šādiem gadījumiem ir paredzēta iespēja izdarīt labojumus, precizējumus, sniegt paskaidrojumus, iesniedzot nākošā gada pārskati, to pieļauj "Gada pārskata likums".

SIA "/Nosaukums A./" sekmīgi darbojās līdz 2012.gada sākumam, bet divi notikumi ietekmēja SIA "/Nosaukums A./" komercdarbību. Proti, 2012.gada 28.maijā zvērināts tiesu izpildītājs, izpildot Rīgas apgabaltiesas lēmumu par prasības nodrošināšanu pirms prasības celšanas, izņēma no SIA "/Nosaukums A./" valūtas maiņas punktiem 420 000 LVL ekvivalentu naudas summu. Ar prasību tiesā bija vērsies SIA "/Nosaukums C./" valdes loceklis /pers. N/. Savukārt, 2012.gada 3.oktobrī kriminālprocesa Nr.11816014712 ietvaros procesa virzītājs izņēma no SIA "/Nosaukums A./" valūtas maiņas punktiem 254 667,21 LVL ekvivalentu naudas summu un arī šeit aktīvs bija /pers. N/. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2012.gada 21.decembrī pasludināja SIA "/Nosaukums A./" maksātnespēju.

Motīvu daļa

Noklausījusies prokurora, apsūdzētā un aizstāves viedokļus, pārbaudījusi krimināllietas materiālos apkopotos pierādījumus un dokumentus, kā arī izvērtējusi apelācijas protesta motīvus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk − tiesas kolēģija) secina, ka apelācijas protests ir noraidāms.

Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams, ievērojot Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 22.maija lēmumā norādīto. Proti, no jauna vērtējami pierādījumi saistībā ar iesniegto apelācijas protestu daļā par /pers. E/ attaisnošanu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos (noziedzīgi nodarījumi izdarīti 2011.gada 1.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2011.gada 7.decembrī, 2011. gada 30. decembrī, 2012. gada sākumā, 2012. gada 26. jūlijā).

Tiesas kolēģija saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta nosacījumiem izvērtē pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskumu un pamatotību. Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par /pers. E/ attaisnošanu norādītajās daļās ir pretrunīgs, kā arī sprieduma rezolutīvā daļa neatbilst normatīvā regulējuma prasībām.

Proti, pirmās instances tiesa norādījusi, ka taisāms attaisnojošs spriedums, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 519.panta 2.punktu, tas ir, apsūdzētā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta, vienlaicīgi pirms tam norādot, ka pastāv saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainu, kas atbilst Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktā noteiktajam attaisnošanas pamatam, tas ir, apsūdzētā izdarītajā nodarījuma nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvā daļa neatbilst Kriminālprocesa likuma 526.panta pirmās daļas 1.punkta prasībām, kas noteic, ka attaisnojoša sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par to, ka apsūdzētais (norādot vārdu un uzvārdu) atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā (norādot Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgais nodarījums) un attaisnots.

Pirmās instances tiesa šīs likuma prasības nav ievērojusi.

Tiesas kolēģija, izvērtējot lietā apkopotos pierādījumus, apelācijas protestā norādītos argumentus, secina, ka apsūdzētais /pers. E/ ir attaisnojams celtajās apsūdzībās par Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu 2011.gada 1.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2011.gada 7.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2012.gada sākumā, 2012.gada 26.jūlijā.

No subjektīvās puses Krimināllikuma 217.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt ar tiešu nodomu, par ko uzskatāmi liecina darbību – slēpšanas un viltošanas raksturs [..] *(Krastiņš U.,Liholaja V., Hamkova D. Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII-XXV nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019.,216.lpp.).*

Saskaņā ar Latvijas Republikas Senāta 2020.gada 22.maija lēmumu, t.i., kasācijas instances lēmumu konkrētajā krimināllietā, vainīgās personas nodoms noskaidrojams, izvērtējot visu apstākļu kopumu, kas liecinātu par viltošanas vai slēpšanas raksturu. Pats par sevi apstāklis, ka vainīgā persona paraksta grāmatvedības dokumentu, kurā norādīts nepareizs naudas atlikums, nepierāda, ka parakstītājs, neveicot papildu pārbaudi, zina par patieso uzņēmuma bilanci.

No apsūdzētā /pers. E/ liecībām izriet, ka viņš kategoriski noliedz jelkādu savu nodomu viltot vai apzināti pieļaut SIA "/Nosaukums A./"

grāmatvedības dokumentu viltošanu, kā arī norādīja uz domstarpībām ar toreizējo SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedi /pers. I/, kura vienlaikus bija arī SIA "/Nosaukums C./ grāmatvede. /pers. E/ norādīja arī uz laika gaitā radušajām domstarpībām ar SIA "/Nosaukums C./" valdes locekli /pers. N/ un savstarpējām tiesvedībām.

No liecinieces /pers. I/ pirmās instances tiesas sēdē un pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajām un pirmās instances tiesas sēdē pārbaudītajām liecībām secināms, ka /pers. I/ līdz 2012.gada 30.jūnijam bija SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede. Uzņēmumā viņai pieeja skaidras naudas līdzekļiem nav bijusi, bija pieeja SEB bankai, caur kuru veica algas maksājumus, nodokļu maksājumus, telpu nomas maksu un saimnieciskos izdevumus.

Atskaiti par 2011.gadu /pers. I/ sāka sastādīt, bet nepabeidza, jo viņu atlaida no darba. Visi dokumenti no 2005.gada ar diviem aktiem tika /pers. R/. Kad /pers. I/ sākusi sastādīt bilanci, ieraudzījusi, ka firma pārsniedz likumā noteiktos rādījumus, par ko pateica /pers. E/, ka vajadzēs salīdzinājuma aktu, jo dažās pozīcijās ir liels atlikums. No savas puses /pers. I/ šos aktus sagatavoja un atdeva /pers. E/ parakstīt, par tālāko viņai nekas nav zināms un gada atskaiti nepabeidza. Uz brīdi, kad viņa sāka sastādīt 2011.gada pārskatu, inventarizācija bija veikta tikai 2011.gada bilancei. Viņai tika iesniegti revidentu sagatavoti akti, taču uz šo brīdi vairs nevar pateikt, vai salīdzināšanas aktā ar SIA "/Nosaukums G./" uzrādītā summa bija pareiza, bet atceras, ka tā bija lielāka par vienu miljonu latu. /pers. E/ apstiprināja parādu SIA "/Nosaukums G./" un tieši tad /pers. E/ iepazīstināja /pers. I/ ar 2011.gada 25.maija līgumu starp SIA "/Nosaukums A./" un SIA "/Nosaukums G./". Pamatojoties uz bankas izrakstiem, /pers. I/ aprēķināja SIA "/Nosaukums A./" parādu SIA "/Nosaukums G./" un tā kā minētais līgums bija saistīts ar valūtas konvertāciju, par pamata kursu tika ņemts Latvijas bankas noteiktais valūtas kurss, tostarp latu-eiro. /pers. E/ kategoriski nepiekrita /pers. I/ viedoklim attiecībā par parādu SIA "/Nosaukums C./" un tā dēļ konfliktēja arī ar SIA "/Nosaukums C./" vadību. Tādējādi /pers. I/ bilanci līdz galam nesagatavoja un bilance līdz 1.maijam netika iesniegta. Kurš tieši pabeidza bilances sagatavošanu un iesniedza SIA "/Nosaukums A./" gada pārskatu, /pers. I/ nav zināms.

Apskatot SIA "/Nosaukums A./" gada pārskatu par 2011.gadu, /pers. I/ liecināja, ka to, kā redzams, parakstījis /pers. E/ 2012.gada 26.jūlijā un tas ir iesniegts augustā, tas ir laikā, kad viņa vairs nepildīja SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības pienākumus. /pers. I/ liecināja, ka, iespējams, ka bilancē norādītās summas ir aprēķinājusi tieši viņa un tās ir ņemtas no viņas sākotnējiem aprēķiniem un kā redzams, parāds SIA "/Nosaukums C./" ir norādīts pozīcijā "ilgtermiņa kreditori", kam /pers. E/ sākotnēji nepiekrita. Ja /pers. I/ pati būtu gatavojusi SIA "/Nosaukums A./" bilanci, tad parādu SIA "/Nosaukums G./" norādītu bilances pozīcijā "ilgtermiņa kreditori". Spriežot pēc ierakstiem gada pārskatā, parāds SIA "/Nosaukums G./" ar lielu varbūtību ir norādīts bilances pozīcijā "īstermiņa kreditori – parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem", jo tieši šajā pozīcijā ir norādīta summa ne mazāka par vienu miljonu, ko viņa arī bija aprēķinājusi. /pers. I/ norādīja, ka, viņas ieskatā, šāds ieraksts bilancē nav pareizs un parāda summu SIA "/Nosaukums G./" viņa būtu ierakstījusi atsevišķi bilances pozīcijā "ilgtermiņa kreditori" ar atšifrējumu, kas šajā bilancē vispār nav izdarīts. Tieši kāda parāda summa SIA "/Nosaukums G./" ir norādīta bilancē, /pers. I/ nevar pateikt, jo salīdzināšanas aktu ar SIA "/Nosaukums G./" nav sagatavojusi viņa un arī viņa nav to parakstījusi. Vai minētā bija tā pati summa, kuru viņa aprēķināja saskaņā ar Latvijas bankas noteikto valūtas kursu, nevar pateikt, jo neatceras.

Par kases grāmatas lapās uz 2011.gada 30.novembra dienas beigām un 2011.gada 1.decembra dienas sākumu atšķirīgi reģistrētajiem skaidras naudas atlikumiem liecinieces /pers. I/ liecināja, ka dažkārt kases orderi (gan ieņēmumu, gan izdevumu) pie viņas nonāca vēlāk vai arī vēlāk tika laboti, līdz ar to kases grāmatā tika veikti labojumi uz šo orderu pamata, taču redzams, ka atlikums nav izlabots. /pers. I/ liecināja, ka SIA "/Nosaukums A./" kases grāmatu viņa pati gatavoja datorā un katras dienas beigās katru lapu vispirms parakstīja /pers. E/ un pēc tam viņa. Kases grāmatas lapās par 2011.gada 30.novembri un 2011.gada 1.decembri, 2011.gada 29.decembri un 2011.gada 30.decembri ailē "kasieris" ir parakstījies /pers. E/ un tas ir viņa paraksts. Tāda situācija, ka /pers. E/ vietā dokumentus parakstītu kāds cits darbinieks, nevarēja būt. /pers. E/ pats stingri kontrolēja uzņēmumā visu, kas saistīts ar naudas lietām un visus dokumentus vienmēr parakstīja pats.

/pers. E/ bija arī galvenais kasieris uzņēmumā un visus kases dokumentus parakstīja kā kasieris. /pers. I/ darba vieta atradās otrajā stāvā, tāpēc viņai darba organizācija īsti nebija zināma, proti, kurš, kad fiziski pieņēma, izdeva un skaitīja naudu.

Par kases grāmatas lapu par 2011.gada 7.decembri /pers. I/ apstiprināja, ka blakus /pers. E/ parakstam ir arī viņas paraksts. Zem labojuma ir viņas paraksts, taču nezina, kāpēc nav arī /pers. E/ paraksta. Par apstākļiem, ka kases grāmatā manuāli ir labota ar 2011.gada 7.decembra kases izdevumu orderi Nr.337 izmaksātā summa, bet naudas atlikums uz dienas beigām nav precizēts, kā arī kases atlikums nav precizēts līdz 2011.gada beigām, /pers. I/ liecināja, ka visdrīzāk bija tā, ka kases izdevumu orderis, ar kuru tika labota summa, viņai tika iedots vēlāk. To viņa ar roku izlaboja kases grāmatā, bet tā kā datorprogrammā, kur tika rakstīta kases grāmata, šī summa netika ieviesta, tad atlikums nav pārrēķinājies, jo datorprogrammā tas notiek automātiski. Tā kā /pers. E/ šo lapu ar tādu labojumu tika parakstījis, tad tā arī palicis neizlabots līdz galam. Tādu pašu neprecizitāšu dēļ ir skaidrojams arī skaidras naudas atlikuma ieraksts kases grāmatas lapās attiecībā par 2011.gada 30.decembri.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 1.decembrī, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ ir tīši, ar nodomu parakstījis SIA "/Nosaukums A./" kases grāmatas lapu, kurā uz dienas sākumu nepatiesi norādīts (palielināts) skaidras naudas atlikums, kas neatbilst skaidras naudas atlikumam 2011.gada 30.novembra beigās, pieļaujot kases grāmatas viltošanu.

Lietā nepastāv strīds, ka /pers. I/ bija SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede laikā no 2006.gada 1.februāra līdz 2012.gada 30.jūnijam.

No kases grāmatas lapām par 2011.gada 30.novembri un 2011.gada 1.decembri redzams, ka /pers. I/ kā grāmatvede ierakstus kases grāmatas lapās ir pārbaudījusi, kā arī saņēmusi izdevumu un ieņēmumus attaisnojošus dokumentus. Kases grāmatas lapas ir veidotas, izmantojot datoru. Tiesas kolēģija nekonstatē pierādījumus, kas norādītu uz to, ka šos ierakstus norādītajās kases grāmatas lapās ir veicis /pers. E/ vai arī, ka šie ieraksti būtu veikti pēc /pers. E/ norādījuma. No liecinieces /pers. I/ liecībām secināms, ka kases grāmatu datorā gatavoja tieši viņa un līdz ar to ir pamats secināt, ka arī ierakstus kases grāmatā ir veikusi /pers. I/.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 7.decembrī, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ ir tīši, ar nodomu parakstījis SIA "/Nosaukums A./" kases grāmatas lapu, kurā nepatiesi norādīts skaidras naudas atlikums uz dienas beigām, neņemot vērā ar 2011.gada 7.decembra kases izdevumu orderi Nr.337 izmaksātās summas labojumu, pieļaujot kases grāmatas viltošanu.

No liecinieces /pers. I/ liecības secināms, ka kļūda kases grāmatas lapā par 2011.gada 7.decembri radusies sakarā ar to, ka netika ņemts vērā kases izdevumu orderis Nr. 337, kurš pie viņas nonāca vēlāk, tādēļ labojums kases grāmatas lapā par šo datumu tika veikts ar roku, pamatojoties uz izdevumu orderi, taču netika veiktas atbilstošas izmaiņas datorā sagatavotajā kases grāmatā.

No kases grāmatas lapas par 2011.gada 7.decembri redzams, ka grāmatvede /pers. I/ ir apliecinājusi, ka viņa ierakstus ir pārbaudījusi, kā arī saņēmusi izdevumus un ieņēmumus pamatojošus dokumentus.

No minētā tiesas kolēģija secina, ka kļūdu kases grāmatas ierakstā pieļāva grāmatvede, izdarot ar roku labojumus tajā, taču nav konstatēti pierādījumi, kas apliecinātu, ka /pers. I/ par šo kļūdu būtu informējusi /pers. E/ vai labojumu veikusi pēc /pers. E/ norādījuma. /pers. E/ grāmatvedes labojumu nav apstiprinājis ar savu parakstu.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 30.decembrī, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ ir tīši, ar nodomu parakstījis SIA "/Nosaukums A./" kases grāmatas lapu, kurā nepatiesi norādīts (samazināts) skaidras naudas atlikums uz

dienas sākumu, jo tas neatbilst skaidras naudas atlikumam 2011.gada 29.decembra dienas beigās, pieļaujot kases grāmatas viltošanu.

Kā izriet no krimināllietas materiāliem, apsūdzība šajā daļā tiek pamatota ar grāmatvedes /pers. I/ veiktajiem ierakstiem SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumentos. Tiesas kolēģija secina, ka /pers. I/ darbības, veicot ierakstus grāmatvedības dokumentos, nenorāda un nepierāda, ka /pers. E/ ir zinājis par skaidras naudas līdzekļu atlikuma neatbilstību, pieļaujot šādu neatbilstību.

No kases grāmatas lapām par 2011.gada 29.decembri un 2011.gada 30.decembri redzams, ka grāmatvede /pers. I/ ir apliecinājusi, ka viņa ir pārbaudījusi šos ierakstus, kā arī saņēmusi izdevumus un ieņēmumus apliecinošus dokumentus. Kases grāmatas lapas ir sagatavotas, izmantojot datoru. Tiesas kolēģija nekonstatē pierādījumus, kas norādītu uz to, ka šos ierakstus kases grāmatas lapās ir veicis /pers. E/, vai arī, ka šie ieraksti būtu veikti pēc viņa norādījuma. No liecinieces /pers. I/ liecībām secināms, ka kases grāmatu datorā veidoja tieši viņa un līdz ar to ir pamats secināt, ka arī ierakstus kases grāmatā ir veikusi /pers. I/. Tāpat no /pers. I/ liecības secināms, ka kļūdainais ieraksts kases grāmatā radies saistībā ar iepriekš pieļauto kļūdu, neizlabojot kļūdainās ziņas kases grāmatas lapā par 2011.gada 7.decembri, līdz ar to datorprogramma to nepārrēķināja.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 30.decembrī, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ ir tīši, ar nodomu parakstījis SIA "/Nosaukums A./" kases grāmatas lapu, kurā uz 2011.gada 30.decembra dienas beigām nepatiesi reģistrēts galvenās LVL kases skaidras naudas atlikums, kas neatbilst kases iemaksu un izmaksu pirmdokumentu datiem, pieļaujot kases grāmatas lapas viltošanu.

No liecinieces /pers. I/ liecībām izriet, ka neatbilstība šajā kases grāmatas lapā ir saistīta, visticamāk, ar iepriekš pieļauto kļūdu. Tiesas kolēģija secina, ka lietā nav konstatējami pierādījumi, ka /pers. I/ būtu ziņojusi /pers. E/ par pieļauto kļūdu vai arī kļūdu novērsusi, tādā veidā novēršot kļūdas arī nākamajos ierakstos.

No kases grāmatas lapas par 2011.gada 30.decembri redzams, ka grāmatvede ierakstus kases grāmatā ir pārbaudījusi un saņēmusi ieņēmumu un izdevumu dokumentus. Līdz ar to tiesas kolēģija secina, ka nav konstatējami pierādījumi, kas norādītu uz /pers. E/ tieša nodoma esamību saistībā ar konkrēto ierakstu kases grāmatā par galvenās LVL kases skaidras naudas atlikumu uz 2011.gada 30.decembra dienas beigām.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2012.gada sākumā, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ ir tīši, ar nodomu parakstījis aktu par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri starp SIA "/Nosaukums G./" un SIA "/Nosaukums A./", kurā nelikumīgi samazināts SIA "/Nosaukums A./ parāda atlikums pret SIA "/Nosaukums G./ 2011.gada 25.maija līguma Nr.RN-11-359-Ī ietvaros, ar to viltojot grāmatvedības dokumentu.

No liecinieces /pers. I/ liecības nav secināms, ka šajā salīdzināšanas aktā starp SIA "/Nosaukums A./" un SIA "/Nosaukums G./ norādītā parāda atlikuma summa būtu bijusi nepatiesi. Turklāt, /pers. I/ tika sniegusi atšķirīgas liecības, sākotnēji norādot, ka norēķinu salīdzināšanas aktu ir sagatavojusi viņa, taču vēlāk to noliedza.

No 2011.gada 31.decembra akta par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu starp SIA "/Nosaukums G./" un SIA "/Nosaukums A./" redzams, ka to ir parakstījusi SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede /pers. O/.

No eksperta atzinuma Nr.1216579 par SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības tiesu ekspertīzes veikšanu redzams, ka ekspertīzē konstatēts, ka aktā par savstarpēju norēķinu salīdzināšanu uz 2011.gada 31.decembri starp SIA "/Nosaukums G./" un SIA "/Nosaukums A./", SIA "/Nosaukums A./" līgumparāda atlikums ir nepamatoti samazināts.

No eksperta atzinuma par SIA "/Nosaukums G./" grāmatvedības tiesu ekspertīzes atzinuma izriet, ka SIA "/Nosaukums A./" parāda samazināšana un norakstīšana veikta, pamatojoties uz SIA "/Nosaukums G./" amatpersonas mutisku rīkojumu.

Tiesas kolēģija secina, ka ekspertu atzinumi neapšaubāmi norāda uz faktu, ka savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktā ir norādīti neatbilstoši dati, taču šis fakts pats par sevi nenorāda uz apsūdzētā /pers. E/ nodomu viltot vai pieļaut grāmatvedības dokumentu viltošanu. Kā jau iepriekš secināts, konkrēto savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktu sagatavoja SIA "/Nosaukums G./" grāmatvede un /pers. E/ nebija nekāda pamata uzskatīt, ka tajā iekļautie dati ir nepatiesi, kā arī nav konstatētas nekādas /pers. E/ darbības, kas norādītu uz to, ka viņš būtu apzināti pieļāvis nepatiesu ziņu iekļaušanu šajā grāmatvedības dokumentā.

Tiesas kolēģija, izvērtējot pierādījumus /pers. E/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2012.gada 26.jūlijā, secina, ka nav konstatējama apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, t.i., nav konstatējams, ka /pers. E/ tīši, ar nodomu parakstīja SIA "/Nosaukums A./" gada pārskatu par 2011.gadu, kurā iekļauta nepatiesa informācija par SIA "/Nosaukums A./" parādu pret SIA "/Nosaukums G./" 2011.gada 25.maija līguma Nr.RN-11-359-Ī ietvaros, kā arī palielināts SIA "/Nosaukums A./" rīcībā uz 2011.gada beigām esošo naudas līdzekļu apmērs.

Kā jau tika norādīts iepriekš, tiesas kolēģija secina, ka norēķinu savstarpējo salīdzināšanas aktu sagatavoja cita komersanta grāmatvede un konstatēts, ka /pers. E/ nebija pamata apšaubīt tajā norādītās ziņas. SIA "/Nosaukums G./" aktā par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu ar SIA "/Nosaukums A./" uz 2011.gada 31.decembri iekļautās ziņas ietekmēja SIA "/Nosaukums A./" 2011.gada pārskata ziņas, kā arī iepriekš pieļautā /pers. I/ kļūda kases grāmatas lapā 2011.gada 7.decembrī.

No /pers. E/ sniegtajām liecībām izriet, ka salīdzināšanas aktu sagatavoja SIA "/Nosaukums G./", kurai ir lielāka kapacitāte kā SIA "/Nosaukums A./".

No 2011.gada 31.decembra akta par norēķinu savstarpējo salīdzināšanu ir redzams, ka to ir parakstījusi SIA "/Nosaukums C./" grāmatvede /pers. O/.

No liecinieces /pers. I/ liecības tiesas sēdē 2014.gada 4.novembrī izriet, ka viņa negatavoja konkrēto norēķinu salīdzināšanas aktu, taču iepriekš tika liecinājusi, kas tas ir viņas veidots, taču šādas /pers. I/ liecības neatspēko /pers. E/ liecināto, ka viņš parakstīja SIA "/Nosaukums G./" sagatavoto norēķinu savstarpējās salīdzināšanas aktu 2011.gada 31.decembrī. Tāpat nav konstatējami pierādījumi, ka šo aktu būtu sagatavojis /pers. E/ vai kāda cita persona pēc viņa lūguma.

Ekspertīžu atzinumi par SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības tiesu ekspertīzes veikšanu norāda uz SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības nepilnībām, taču nenorāda uz /pers. E/ nodomu viltot vai pieļaut grāmatvedības dokumentu viltošanu.

No liecinieces /pers. R/ liecībām izriet, ka iepriekšējā SIA "/Nosaukums A./" grāmatvede /pers. I/ ilgstoši nenodeva viņai grāmatvedības dokumentus, kas atradās viņas darba vietā. /pers. R/ norādīja, ka saņēma ar zīmuli rakstītas piezīmes, kas varētu būt pamats gada atskaitei. Arī /pers. I/ nenoliedza, ka grāmatvedības dokumentu galīgā nodošana notika 2012.gada 16.jūlijā. Tāpat no /pers. R/ liecības izriet, ka /pers. E/ nav iejaucies grāmatvedības lietu kārtošanā un nav devis nekādus tiešus norādījumus par kādu dokumentu noformēšanu vai iegrāmatošanu. SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumentos, saņemot tos no iepriekšējās grāmatvedes /pers. I/, bija nekārtība.

Tiesas kolēģija secina, ka ņemot vērā norādītos apstākļus, nav iespējams konstatēt, ka grāmatvede /pers. R/ no /pers. I/ saņēma visus nepieciešamos dokumentus SIA "/Nosaukums A./" gada pārskata sagatavošanai.

Tiesas kolēģija secina, ka Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzē iekļautās ziņas neapstiprina /pers. E/ celtās apsūdzības pamatotību, proti, neapstiprina /pers. E/ nodomu viltot vai pieļaut grāmatvedības dokumentu viltošanu.

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija secina, ka nav pierādīts, ka /pers. E/ bija zināms par SIA "/Nosaukums A./" neatbilstošu naudas līdzekļu atlikuma norādīšanu 2011.gada pārskatā un ka viņš būtu vēlējies nepatiesu ziņu iekļaušanu SIA "/Nosaukums A./" 2011.gada pārskatā, līdz ar to /pers. E/ arī nevarēja novērst kļūdaino ierakstu.

Likuma "Par grāmatvedību" 2.panta nosacījumi paredz uzņēmuma vadītāja atbildību par grāmatvedības dokumentu kārtošanu un laika periodā no 2011.gada 25.maija līdz 2012.gada 1.oktobrim SIA "/Nosaukums A./" vadītājs un vienīgais valdes loceklis ar atbilstošām pilnvarām bija /pers. E/. Taču likums un citi normatīvie akti neuzliek pienākumu uzņēmuma vadītājam personīgi kārtot grāmatvedību.

Apsūdzībā norādīts, ka /pers. E/, izdarot noziedzīgus nodarījumus, atbildība par kuriem paredzēta Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā, ir pārkāpis Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.584 "Kases operāciju uzskaites noteikumi" 9.3.punkta, 2.nodaļas prasības, 2003.gada 21.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 2.punkta prasības, likuma "Par grāmatvedību" 2., 7.panta prasības. Tiesas kolēģija uzskata, ka konkrētajā gadījumā šo normu pārkāpuma izvērtējums ir saistāms ar /pers. E/ subjektīvo pusi, proti, vai viņš ir vēlējies un apzināti pārkāpis minēto normatīvu prasības.

Tiesas kolēģija secina, ka nav pamata secinājumam, ka /pers. E/ zinājis, ka viņš apstiprina nepatiesas ziņas par skaidras naudas atlikumu galvenajā kasē un parād atlikumu SIA "/Nosaukums G./", nevis parakstījis grāmatvedības dokumentus, paļaujoties uz kvalificēta speciālista grāmatvedes /pers. I/ darbu, tai skaitā patiesu, pilnīgu ziņu iekļaušanu SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības dokumentos.

Kā jau iepriekš norādīts, tiesas kolēģija nekonstatē /pers. E/ nodomu pārkāpt minēto normatīvu prasības, līdz ar ko nekonstatē inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas.

Kriminālprocesā veiktas divas SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības tiesu ekspertīzes. 2013.gada 22.marta ekspertīzi Nr.1216579 veica Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperte /pers.D/, 2016.gada 25.aprīļa ekspertīzi veica Tiesu reģistrā iekļauta privātā eksperte /pers. G/.

No minētajiem ekspertīžu atzinumiem secināms, ka tie sniedz atšķirīgus secinājumus par to vai SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedība laika periodā no 2011.gada 25.maija līdz 2012.gada 1.oktobrim ir atzīstama par patiesu, salīdzināmu, savlaicīgu, nozīmīgu, saprotamu un pilnīgu.

No Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes ekspertes /pers.D/ atzinuma izriet, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedības uzskaite veikta, pārkāpjot likuma "Par grāmatvedību" 2., 11., 16., 17.panta prasības, savukārt, no Tiesu ekspertes /pers. G/ atzinuma izriet, ka bez pietiekama dokumentācijas nav pamata kategoriskam apgalvojumam, ka SIA "/Nosaukums A./" grāmatvedība par laika periodu no 2011.gada 25.maija līdz 2012.gada 1.oktobrim nav patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga.

Izvērtējot veikto ekspertīžu atzinumus saistībā ar lietā apkopotajiem pierādījumiem, tiesas kolēģija secina, ka konkrētie atzinumi sniedz atšķirīgus secinājumus par SIA "/Nosaukums A./ grāmatvedības vešanas pilnīgumu un patiesumu, taču nepierāda /pers. E/ vainu celtajās apsūdzībās.

Apelācijas protestā tika apstrīdēta lēmuma par atkārtotas grāmatvedības tiesu ekspertīzes noteikšanu pamatotību, kā arī privātās tiesu ekspertes /pers. G/ veiktais grāmatvedības tiesu ekspertīzes atzinums.

Tiesas kolēģija norāda, ka šis apelācijas protestā izteiktais arguments ir izvērtēts Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2019.gada 4.februāra nolēmumā un kasācijas instances tiesa ar savu nolēmumu atzinusi šo vērtējumu par pamatotu. Līdz ar to, izskatot lietu apelācijas instances tiesā atkārtoti, nav pamata no jauna pārvērtēt šo protestā izteikto argumentu.

Bez tam, tiesas kolēģija secina, ka apelācijas protestā nav norādīti pretargumenti /pers. E/ attaisnošanai noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 217. panta otrajā daļā (2011.gada 1.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2011.gada 7.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2012.gada sākumā, 2012.gada 26.jūlijā).

Ar kasācijas instances tiesas nolēmumu atcelts apelācijas tiesas 2019.gada 4.februāra spriedums arī daļā par /pers. E/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

Ar apelācijas instances tiesas 2019.gada 4.februāra spriedumu /pers. E/ atzīts par vainīgu un sodīts par divu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā (2011.gada 16.jūnijā un 2011.gada 30.jūnijā) ar naudas trīs minimālo mēnešalgu apmērā par katru noziedzīgo nodarījumu. Šajā daļā apelācijas instances tiesas nolēmums ir atstāts spēkā, līdz ar to tiesas kolēģijai nav pamata grozīt piemērotā soda veidu vai apmēru, kā arī tiesas kolēģija ņem vērā, ka saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, galīgais sods /pers. E/ tika noteikts, piemērojot vieglāku, t.i., daļējas sodu saskaitīšanas principu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas 2017.gada 27.decembra spriedumu daļā par /pers. E/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā paredzētajos sešos noziedzīgajos nodarījumos (noziedzīgi nodarījumi izdarīti 2011.gada 1.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2011.gada 7.decembrī, 2011.gada 30.decembrī, 2012.gada sākumā un 2012.gada 26.jūlijā).

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 1.decembrī, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 30.decembrī, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 7.decembrī, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2011.gada 30.decembrī, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2012.gada sākumā, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

/pers. E/ atzīt par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2012.gada 26.jūlijā, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā un attaisnot.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu /pers. E/ galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, noteikt četru minimālo mēnešalgu apmērā – 1720 (viens tūkstotis septiņi simti divdesmit) *euro*.

Naudas soda labprātīgai samaksai noteikt 30 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams 2021.gada 31.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Amoliņa

Tiesnese	L.Poļakova
Tiesnese	L.Šteinerte